

САВЕТИ

Зашто штедети:

- тиме се благовремено размишља о својој будућности и будућности својих најближих уколико постоји могућност да се ограничи текућа потрошња и одређени део средстава издвоји за штедњу;
- јер увек постоји ризик од непредвиђених околности, као што су губитак посла, несрећни случај, болест и слично;
- да би се повећали приходи остварењем прихода од камате;
- како би се омогућила куповина стана, летовање, итд.

Потребно је да штедиша прикупи све информације и одговоре на питања, да се упозна са различитим видовима штедње код различитих банака, да прикупи писане понуде од више банака, да се саветује са банкарским службеницима, па на крају да изабере банку и врсту штедње. Осим тога, да се информише које врсте депозита банка има у понуди и да ли постоје и друге повољности за штедише и које.

Приликом орочавања штедиша треба да тражи одговоре на следећа питања:

- на који рок се орочава депозит;
- колика је висина каматне стопе;
- да ли је каматна стопа фиксна или променљива;
- да ли се плаћа порез на камату;
- да ли се депозит аутоматски реорочава или се по доспећу преноси на текући рачун са каматном стопом по виђењу;
- колики је минимални износ депозита и да ли се може накнадно још уплаћивати;
- да ли се може располагати делом депозита и пре рока доспећа;
- да ли се депозит може разорочити и под којим условима;

При закључивању уговора за орочену штедњу, банка је обавезна да уз уговор уручи и план исплате депозита као и обавезне елементе (услове) депозита. У случају аутоматског продужавања орочене штедње, банка је дужна да на уговорени начин обавести клијента најкасније 15 дана пре истека рока орочења о року на који се продужава уговор и о евентуално новој каматној стопи.

Штедња

Шта би све штедиша
требало да зна о штедњи?

Штедња представља слободна средства уложена код одређене банке у уговореном временском периоду за који се кориснику исплаћује уговорена камата.

ВРСТЕ

У зависности од средстава која се штеде:

- динарска,
- девизна.

У зависности од рока орочавања:

- неорочена (штедња по виђењу),
- орочена.

Штедња по виђењу, односно “а виста” штедња, представља новац на штедном рачуну који је кориснику увек на располагању. Предност овог облика штедње су лака доступност средствима, али је приход од камате нижи у односу на друге облике штедње.

Орочена штедња је чест облик штедње у банкама, при коме се штедиша обавезује да неће користити средства у одређеном року.

Зависно од рока орочења, штедни депозити се деле на:

- краткорочне (са роком до годину дана),
- дугорочне (са роком преко годину дана).

У току уговореног рока орочења, у појединим уговорима омогућено је коришћење средстава и пре истека утврђеног рока, али се у том случају најчешће примењује каматна стопа за штедњу по виђењу, која је, по правилу, знатно нижа од уговорене.

Камата се, по правилу, приписује депозиту, у валути у којој је штедни улог, а исплаћује се заједно са њим, по истеку рока орочења. Предност орочене штедње је остваривање већих прихода по основу камате.

Рентна штедња је врста орочене штедње која у току орочења средстава омогућава остваривање ренте, односно располагање каматом.

Камата се исплаћује на рачун штедње по виђењу, најчешће месечно, али може бити тромесечно, полугодишње или годишње.

Већина банака у циљу привлачења нових или подстицања постојећих клијената на штедњу, омогућава **разне моделе штедње** које укључују премије, повећане каматне стопе, делимично разорочење средстава без умањења каматне стопе и давање других услуга по повољнијим условима.

СИГУРНОСТ ШТЕДНИХ УЛОГА

За сигурност штедних улога јемчи банка код које су средства положена. Сви штедни улози су осигурани и код Агенције за осигурање депозита. У случају ликвидације банке, штедиша, резидент или нерезидент, добиће своја средства до осигуране суме у износу **до 50.000 евра по клијенту у једној банци**. Износ за исплату осигураног депозита утврђује се узимањем у обзир износа на свим депозитним рачунима клијента у банци на одређени дан, умањено за доспеле обавезе клијента према тој банци.

ДА ЛИ ШТЕДЕТИ НА КРАЋИ ИЛИ ДУЖИ РОК?

То пре свега зависи од намене штедње и од потребе за располагањем средствима.

Дужи рок орочења обезбеђује, по правилу, вишу каматну стопу, као и сигурну каматну стопу у периоду у ком су орочена средства, уколико се каматне стопе смањују у том периоду.

Краћи рок орочења је конформнији, јер су средства убрзо расположива и исплативија уколико се очекује раст каматних стопа у наредном периоду.

У КОЈОЈ ВАЛУТИ ШТЕДЕТИ?

Ово је вечито питање, где се и мишљења стручњака разликују, јер је тешко предвидети кретање девизног курса у наредном периоду.

Код штедње у динарима веће су каматне стопе и не плаћа се порез на приход од капитала (порез на остварену камату), али постоји ризик од промене девизног курса.

Код штедње у девизама елиминисан је девизни ризик, али су каматне стопе ниже и плаћа се порез на остварену камату. Сагласно наведеном, опредељење у којој валути штедети зависи од потреба клијента и његовог избора.

Већина стручњака сматра да је најбоље штедети у више различитих валута, што представља дисперзију ризика, односно смањује могућност евентуалног губитка.

Поред тога, у зависности од намене штедње, добро је штедети у валути која ће се користити, да би се избегли трошкови за евентуалне курсне разлике. На пример, уколико се штеди за стан, а купопродаја станова је углавном у еврима, штедња треба да буде у еврима, а уколико се штеди за куповину намештаја, који се плаћа у динарима, штедња треба да буде у динарима.